

Performanța care crește în întuneric

FOTO DAN BODEA © TRANSILVANIA REPORTER

Mi-am dorit să ajung să predau aici, pentru că și eu am o fetiță cu deficiențe, care este aici în școală. Toată lumea se uită la ei și zice „Uite, e nevăzător săracul, nu vede, nu se descurcă, pe când nu e așa”. Nu e ok să-i privim așa, trebuie să-i privim ca pe noi. Eu nu iau în serios deficiența de vedere și consider că este un lucru peste care se poate trece. Împreună cu profesoarele Emeșe Maniu și Lidia Popa vom înființa o asociație sportivă, așa poate vom atrage mai ușor fonduri, Călin Crăciun, antrenor

Se vorbește în șoaptă. Ochiul spectatorului urmărește cu greu mingea albă care este pasată cu rapiditate dintr-o parte în alta a sălii de sport. Jucătorii se trântesc, pe rând, la podea. Din interiorul balonului se aude un sunet ciudat, ca un clinchet de clopoțel, sunet care le activează, la maxim, simțul auzului.

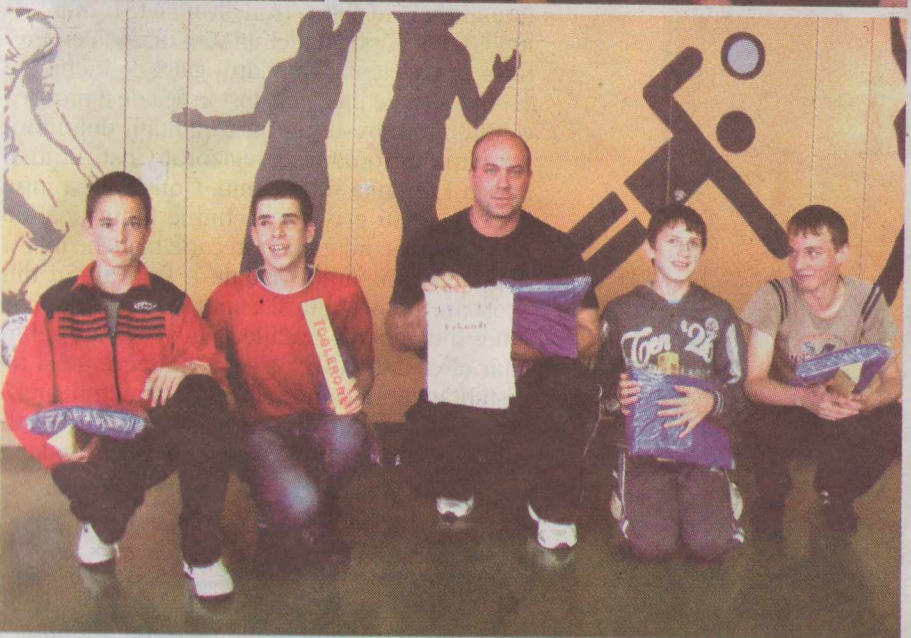
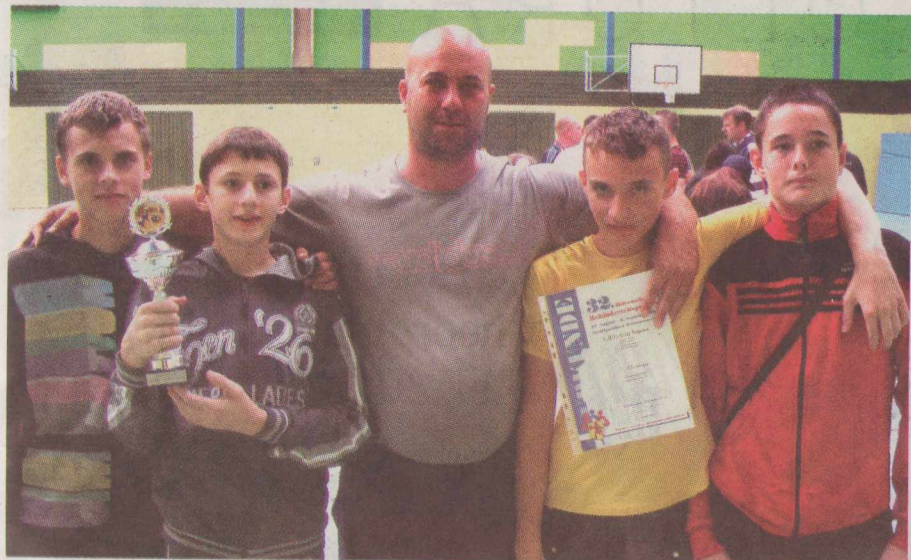
Pe aceasta se vor baza cei șase jucători nevăzători pentru a câștiga meciul. Pare imposibil nu doar atunci când ți se

descriu cele 10 minute cât durează meciul, ci și atunci când vezi cu ochii tăi ce se întâmplă pe teren. Și, atunci te bucuri, poate, că ești spectator și nu jucător. Atât în spatele, cât și în fața ochelarilor speciali care le acoperă ochii, pentru ei, este întuneric. Sebi, Cristi, George și Dănuț sunt elevi în clasa a VIII-a, respectiv a IX-a, la Liceul pentru Deficienți de Vedere din Cluj-Napoca și reprezintă singura echipă de torbal din școlile din România. Antrenorul Călin Crăciun se zbate să

răzbească problemelor care le pot împiedica participarea la competiții. Cu toții au ambiție și un singur vis: cândva, când vor mai crește, să participe la paralimpiadă.

Despre viața și performanțele celor pentru care lumina este poate doar un cuvânt fără semnificație, despre cum aceștia își depășesc deficiențele de care, vrând - nevrând, sunt obligați să fie nedespărțiți, și despre eterna problemă financiară din învățământul și sportul românesc, citiți în pagina 6.

6 COMUNITATE

Doar 150 de euro îi despart de Elveția

O cni le sunt acoperiți cu niște ochelari speciali. Nu văd nimic. În sală e liniște. Jucătorii stau în poartă, fiecare, pe locul marcat, doi dintre ei în părțile laterale pe aceeași linie, unul puțin mai în față, pe mijloc. Toți trei sunt și jucători, și portari, în același timp. Se concentrează, auzul este simțul pe care vor trebui să se bazeze pentru următoarele 10 minute. La un moment dat, din partea adversă a sălii de sport, vine un sunet de clopoțel, se aude tot mai tare și... mingea lovește. Lovește mâinile celui din mijloc, jucător care stă întins pe podea. Toți trei jucătorii se trântiseră la sol, pe partea dreaptă sau stângă, cu scopul de a împiedica mingea să intre în poartă.

„Bravo”, strigă din depărtare antrenorul. Sebi, Cristi, George și Dănuț, elevi în clasa a VIII-a, respectiv a IX-a, își ridică ochelarii de pe ochi, dar, dacă pentru aceștia, cât de cât „se face lumină”, pentru alți practicanți de torbal, jocul de echipă pentru nevăzători, întinericul rămâne la fel.

Călin Crăciun este profesor de sport din 2005, la Liceul pentru Deficienți de Vedere din Cluj-Napoca. Prima dată a lucrat cu jumătate de normă, apoi cu normă întreagă. „Mi-am dorit să ajung aici, pentru că și eu am o fetiță cu deficiențe care este aici în școală. Toată lumea se uită la ei și zice «Uite, e nevăzător săracul, nu vede, nu se descurcă, pe când nu e așa». Nu e ok să-i privim așa, trebuie să-i privim ca pe noi. Eu nu iau în serios deficiența de vedere și consider că este un lucru peste care se poate trece”, spune Călin.

Tiberiu Furda, anteriorul profesor de sport din liceu, împreună cu directorul adjunct al liceului, Silviu Vanda, au reușit să introducă, cu ani în urmă, în programa de sport, torbalul. Și, până în prezent, liceul din Cluj este singura școală din țară unde se învață acest sport de echipă, un joc bazat pe îndemănare și viteză.

Actuala nouă echipă, cea formată din Sebi Budușan, Cristi Covaci, George Robert și Dănuț Sângeozan, a fost alcătuită de Călin în toamna anului trecut. Antrenamentele se desfășoară în fiecare joi, după orele normale de școală, timp de două ore. La început, Sebi și Dani nu aveau încredere în ei. „La început eram foarte slab, nu credeam că pot face față,

dar în timp am evoluat. Se dezvoltă foarte mult celelalte simțuri, în special auzul, dar e foarte multă muncă. Părinții mei mă susțin și mă încurajează”, spune Sebi. „Îmi place sportul ăsta, nu știam de el înainte să îl practic. Acum, mă gândesc că în viitor mi-ar plăcea ori să fac informatică, ori să mă fac profesor de sport. Eu m-am simțit tot timpul egal cu ceilalți copii, deși au fost persoane mai răutăcioase, pe care, însă, nu le-am băgat în seamă”, adaugă Dănuț.

Cristi este din Sălaj și s-a născut cu probleme mai grave de vedere. Locuiește la internatul liceului, și, dintre cei patru colegi de echipă, el ar avea nevoie de un însoțitor, el nu poate ieși singur în oraș. Colegii săi sunt adevărați camarazi și îl ajută, prietenul său George îi susține

«Îmi place sportul ăsta, nu știam de el înainte să îl practic. Acum, mă gândesc că în viitor mi-ar plăcea ori să fac informatică ori să mă fac profesor de sport. Eu m-am simțit tot timpul egal cu ceilalți copii, deși au fost persoane mai răutăcioase, pe care, însă, nu le-am băgat în seamă», Dănuț Sângeozan, clasa a IX-a

TORBAL VS. GOALBAL

Ambele sunt jocuri de echipă, specifice persoanelor cu dizabilități de vedere. Reguliile jocului sunt aceleași, diferența o face faptul că mingea de torbal are greutatea de 500 de grame, iar cea de goalbal cântărește 2 kg, dimensiunea terenului și mărimea porților de torbal sunt mai mici decât cea de goalbal, o repriză de torbal durează cinci minute, cea de goalball 10 minute. Goalbalul este unul dintre sporturile paralimpice.

brațul și pășește alături de el, prin sala de sport, până la podiumul din spate. Cristi se așază și antrenorul îi dă în mâini mingea cu clopoței. În timp ce vorbește, Cristi învârtește mingea, parcă sunetul atât de familiar lui, îi dă și mai mare încredere. „În timpul meciurilor aud cum reverberează sunetul, îmi aud colegul cum se mișcă. Îmi mai place să joc și fotbal în curtea școlii, jucăm tot așa cu o minge care sună. În rest, citesc, ascult muzică, în vacanța mare nu știu ce o să fac, o să mă joc pe calculator”, spune băiatul, cu același surâs pe buze, de la începutul până la sfârșitul conversației.

Alt sport, aceeași lipsă de bani. Echipa clujeană de torbal a participat recent la o competiție de goalbal, fratele mai mare al torbalului, la Budapesta. Călin a condus mașina personală, s-au descurcat cu banii pe puteri proprii. A fost o adevărată provocare pentru elevii clujeni, ei fiind cei mai mici participanți din punct de vedere al vârstei. Au câștigat experiență și nu s-au făcut de râs, ba mai mult, reprezentanții din Polonia i-au invitat la turneul de la Katowice din luna martie anul viitor. Anul aceasta, pe 1 septembrie, vor participa la un concurs în Germania, unde vor putea merge datorită sponsorizării celor de la clubul Lions.

«Eu vreau să câștigăm turneele și apoi da, ne vom gândi și la paralimpiadă», George Robert, clasa a VIII-a

În 1 iunie vor concura la turneul din Elveția de la Berna. Mai este o lună și le mai lipsesc 150 de euro. „Elvețienii ar vrea să ne dea bani, în viitor, să cumpărăm o mașină pentru echipa noastră de torbal. La Berna avem asigurate cazarea și masa. Noi trebuie să ne asigurăm drumul. Anul trecut am primit sponsorizare din partea Fundației Comunitare Cluj. Anul aceasta e mai greu, văd, să facem rost de bani, elvețienii ne-au trimis 500 de euro, am mai făcut rost de 100, ne-am mai trebui măcar 100-150 de euro. O să închiriem o mașină pe care o să o conduc eu, nu ne permitem să avem și șofer plătit separat. Dacă ar fi să luăm mașina și șofer de la o firmă, ne-ar costa 1.200 de euro. Este obositor pentru mine și răspunderea e mare, dar mă bucur că le pot oferi copiilor ieșirea din țară de una-două ori pe an. Vrem să ne facem cunoscuți, să demonstrăm că se poate face și cu nevăzători sport și se pot obține rezultate bune”, spune antrenorul Călin Crăciun.

Diana MESAROȘ

